

SXEDIO.A73

31.12 1879: ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ ΑΝΑΓΚΑΖΟΝΤΑΙ ΤΕΛΙΚΑ ΝΑ ΚΑΘΙΕΡΩΣΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ. ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΡΜΟΣΤΗ ΒΙΔΔΩΛΦ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Οι συνεχείς διαμαρτυρίες των Χριστιανών Κυπρίων για την τακτική των Καδήδων και ιδιαίτερα των Μωαμεθανικών μελών στην απονομή της Δικαιοσύνης ανάγκασαν τελικά τους Αγγλους να δουν κατάμματα την πραγματικότητα και να πάρουν μέτρα ώστε να τεθεί τέρμα στην απαράδεκτη κατάσταση που επικρατούσε.

Ετσι το Γεννάρη του **1880** η αγγλική διοίκηση και ο νέος ο Μέγας Αρμοστής Ρ. Βίδδωλφ ανακοίνωσαν τις αποφάσεις τους όπως καθιερωθεί η ελληνική γλώσσα στα Δικαστήρια και ο πρωτοπόρος δημοσιογράφος Θεόδουλος Κωνσταντινίδης ανακοίνωνε στην εφημερίδα του ΝΕΟΝ ΚΙΤΙΟΝ:

"Όταν τις ευρίσκειται υπό πεπολιτισμένην Κυβέρνησιν ζυγισταθμίζουσαν πάσαν αίτησιν των Κυβερνωμένων δύναται σχεδόν να είναι βέβαιος ότι ελεύσεται ημέρα καθ' ην διοικηθήσεται σύμφωνα τη ελευθερία και τη δικαιοσύνη.

Πρό τινων μηνών πρώτοι ημείς ελάβομεν την τιμήν να υποδείξωμεν τη σεβαστή ημών Κυβερνήσει το προσγινόμενον άδικον τω χριστιανικώ της νήσου ημών πληθυσμώ, διά της αδικαιολογήτου ιδέας των διοικούντων επιμενόντων εις τον εκ των Δικαστηρίων αποκλεισμόν της ελληνικής γλώσσης, της γλώσσης εκείνης ην ο μεν Κύπριος Έλλην εκαλλιέργησεν και καλλιεργεί συμβαδίζων και εν τούτω μετά των ελευθέρων αδελφών του, ο δε Κύπριος οθωμανός εννοεί κάλλιστα και ελευθέρως λαλεί, μη υπάρχόντων τουρκικών σχολείων προς σπουδήν και εκμάθησιν της ιδίας του γλώσσης.

Σήμερον δε εσμέν εις θέσιν να διαβεβαιώσωμεν τους αναγνώστας ημών ότι εγένετο ήδη εν βήμα εκ μέρους της Κυβερνήσεως λίαν ενθαρρυντικόν προς

παραδοχήν μιας των **12** δικαίων αιτήσεων μας ως προ πολλού απεστείλαμεν διά της αυτού εξοχότητος του Αρμοστού ημών τω ευγενεί λόρδω Σαλισβουρίας.

Ο κ. Κόπαμ, διοικητής Λάρνακος επανελθών την **31ην** Δεκεμβρίου εις το υποδιοικητήριον είπε τω Καδή και τω Προέδρω του Εμποροδικείου ότι συνεπεία ανωτέρων διαταγών, όποτε ελληνιστί να διεξάγονται, τα πρακτικά της δίκης ελληνιστί να κρατώνται αι αποφάσεις ελληνιστί να εκδίδονται και οι κλήσεις ελληνιστί να γράφονται.

Παρατηρήσαντος δε τινος ότι προς τούτω χρειάζονται νέοι υπάλληλοι ο διοικητής απεφήνατο ότι θα διορισθώσιν. Τύχη αγαθή, αρχίσαμεν να συνεννοώμεθα".

(Μεταγλώττιση)

Όταν κάποιος βρίσκεται υπό πολιτισμένη Κυβέρνηση που σταθμίζει κάθε αίτηση των κυβερνώμενων μπορεί σχεδόν να είναι βέβαιος ότι θα έλθει ημέρα κατά την οποία θα διοικηθεί σύμφωνα με την ελευθερία και τη δικαιοσύνη. Πριν από μερικούς μήνες, πρώτοι εμείς λάβαμε την τιμή να υποδείξουμε στη σεβαστή μας Κυβέρνηση το άδικο που γίνεται στον χριστιανικό πληθυσμό της νήσου μας με την αδικαιολόγητη ιδέα των διοικούντων να επιμένουν στον αποκλεισμό από τα δικαστήρια της ελληνικής γλώσσας, της γλώσσας εκείνης την οποία ο μεν Έλληνας κύπριος εκαλλιέργησε και καλλιεργεί συμβαδίζοντας και σ' αυτό με τους ελεύθερους αδελφούς του, ο δε Κύπριος οθωμανός, εννοεί καλύτερα και μιλά ελεύθερα, αφού δεν υπάρχουν τουρκικά σχολεία για σπουδή και εκμάθηση της δικής του γλώσσας. Σήμερα δε είμαστε σε θέση να διαβεβαιώσουμε τους αναγνώστες μας ότι έγινε ήδη ένα βήμα από μέρος της Κυβέρνησης πολύ ενθαρρυντική προς αποδοχή μιας από τις δίκαιες αιτήσεις μας, τις οποίες προ πολλού αποστείλαμε διά της Αυτού εξοχότητος του Αρμοστή μας στον ευγενή Λόρδο της Σαλισβουρίας.

Ο κ. Κόπαμ, διοικητής Λάρνακας, κατά την

επιστροφή του στις 31 Δεκεμβρίου στο υποδιοικητήριο, είπε στον Καδή και τον Πρόεδρο του εμποροδικείου ότι λόγω ανωτέρων διαταγών, όποτε δικάζονται δυο Χριστιανοί, οι ανακρίσεις πρέπει να διεξάγονται στα ελληνικά, τα πρακτικά της δίκης να κρατούνται στα ελληνικά και οι αποφάσεις να εκδίδονται στα ελληνικά και οι κλήσεις να γράφονται στα ελληνικά.

Όταν δε κάποιος παρατήρησε σ' αυτόν ότι χρειάζονται νέοι υπάλληλοι, ο διοικητής απάντησε ότι θα διορισθούν. Τύχη αγαθή, αρχίσαμε να συνεννοούμαστε".

Στην κακή κατάσταση των Δικαστηρίων αναφέρθηκε και ο μετέπειτα Υπατος Αρμοστής Βίδδωλφ στην έκθεση του για τον πρώτο χρόνο της αγγλικής διοίκησης. Ανέφερε ο Βίδδωλφ στην έκθεση του κατά μετάφραση του Φίλιου Ζαννέτου (Φίλιου Ζαννέτου Ιστορία-μεταγλώττιση):

"Ο νόμος τον οποίον εφάρμοζαν είχε ληφθεί από τον "Κώδικα" του Ναπολέοντα και μπορεί ασφαλώς να βεβαιωθεί, ότι με εξαίρεση μικρών σημείων, ο τουρκικός Κώδικας είναι αρκετά καλός, άφηνε λίγα χάσματα, όταν εφαρμόζεται από ικανούς και αμερόληπτους Δικαστές.

Ενώ η μεταρρύθμιση των Δικαστηρίων βρίσκεται τώρα υπό σκέψη, δεν θα μακρυγορήσω επομένως στο θέμα αυτό. Η Αγγλική Κυβέρνηση προσπαθούσε, εφόσον χειριζόταν τον υπάρχοντα μηχανισμό, να εκκαθαρίσει τη λειτουργία των Δικαστηρίων και οι διαταγές για το σκοπόν αυτό του Σερ Γκάρνερ Γούλση απεδείχθησαν πολύ επιτυχείς ευχαρίστησαν τον λαό.

Ο παριστάμενος στη διαδικασία Αγγλος δεν είχε όντως νόμιμο αξίωμα, αλλά η παρουσία του εξανάγκασε τους δικαστές να είναι προσεκτικότεροι.

Η ιδέα ότι κανένας Αγγλος υπάλληλος δεν ανεχόταν τη δωροδοκία ή τη μεροληπτικότητα στην απονομή της Δικαιοσύνης, επενεργούσε ως σωτήριος χαληνός, κατά τις περιπτώσεις ακόμη που δυνατό να

συνέβαινε δωροδοκία, την κρατούσαν μυστική φοβούμενοι μήπως αποκαλυφθεί στο μέλλον.

Λίγες περιπτώσεις δωροδοκίας που ανακαλύφθηκαν προκάλεσαν αυστηρότατες τιμωρίες και ο λαός γνωρίζοντας την αυστηρότητα μας στο ζήτημα αυτό φοβάται πλέον να προσφέρει δώρα.

Η παρουσία κάθε ημέρα σε όλα τα Δικαστήρια Αγγλων δεν εξακολουθεί, διότι παρατηρήθηκε ότι οι Δικαστές συνήθισαν να στηρίζονται εξ' ολοκλήρου σ' αυτές και ο αριθμός των Αγγλων υπαλλήλων δεν επέτρεπε σε Αγγλους να δαπανούν όλο αυτό το χρόνο κατά τέτοιο τρόπο, αλλά με κάθε σοβαρή υπόθεση ένας Αγγλος κατά κανόνα περίσταται.

Είναι δε παράδοξο να βλέπει κάποιος ότι ο κάθε ένας από τους διαδίκους επιθυμεί η υπόθεση του να ακουσθεί στην παρουσία ενός Αγγλου, παρόλον ότι δεν είναι νομομαθής...

Το έργο που επιτελέστηκε από τα Δικαστήρια από την αγγλική κατοχή είναι μεγάλο.

Οι μισθοί των Δικαστών αυξήθηκαν και εξισώθηκαν οι μισθοί των ανωτέρων ιθαγενών υπαλλήλων ώστε να μη τους επιτρέπονται οι απουσίες.

Αλλά η πλέον σωτήρια μεταβολή έγινε ως προς τις ποινικές υποθέσεις.

Υπό το προογούμενο σύστημα υπήρχαν άνθρωποι κρατούμενοι για μήνες στις ειρκτές προτού δικασθούν.

Κατά την άφιξη μας ένας άνθρωπος ήταν κάθειρκτος για **13** μήνες, η υπόθεση του δικάστηκε αμέσως και αθωώθηκε.

Αλλά πολύ μεγαλύτερο ελάττωμα της Δικαιοσύνης αποτελούσε η αφοβία των εγκληματιών.

Ο φόνος και η απαγωγή ήταν εγκλήματα τα οποία μπορούσαν να διαπράττονται χωρίς ποινή σε κάποια διαμερίσματα και κατά την άφιξη μας η Αστυνομία αναγκάστηκε να αναζητήσει κάποιον άνθρωπο, ο οποίος εκτελούσε φόνους επαγγελματικά με αμοιβή και κατηγορείτο για πολλούς φόνους.

Αλλά αφού καταδιώχθηκε απέδρασε από τη νήσο. Παρ' όλον ότι τα εγκλήματα (ανθρωποκτονίες) ήσαν

συχνά, η θανατική ποινή ήταν σπάνια, σπανιότερα δε εκτελείτο.

Τρεις θανατικές εκτελέσεις για φόνο έγιναν μέσα σε **18** μήνες από τη δική μας διοίκηση και τα εγκλήματα μειώθηκαν μερικώς.

Το προηγούμενο ανυπότακτο στους νόμους διαμέρισμα της Πάφου, τώρα είναι ήσυχο και ειρηνικό, όπως κάθε άλλο (διαμέρισμα) της νήσου και η αρπαγή και απαγωγή είναι πολύ ολιγότερες παρά προηγουμένως.

Μόνον η προβατοκλοπή φαίνεται τελευταία να έχει αυξηθεί και υπάρχει μεγάλη δυσκολία ως προς τις αποδείξεις, διότι ο λαός δεν θέλει να υποβάλλεται στην ταλαιπωρία του ταξιδιού μέχρι τη Λευκωσία για να καταγγείλει.

Προηγουμένως ίσχυε η συνήθεια για την υπερπίδηση της, να δικάζεται ο κατηγορούμενος ενώπιον του επαρχιακού δικαστηρίου, το οποίο ύστερα έστελλε την απόφαση του στο Τεμνίζ.

Αυτό καταργήθηκε από μας και το δικαστικό σύστημα θα προβλέπει για δικαστές που θα προεδρεύουν για να διεκπεραιώνει τις κατά τόπους υποθέσεις...

Η φυλάκιση για χρέη περιορίσθη, ο δε πιστωτής υποχρεώθηκε να καταβάλλει μικρό ποσό κάθε μέρα για τροφή του φυλακιζόμενου οφειλέτη.

Η επίβλεψη των φυλακών ανατέθηκε στους Άγγλους υπαλλήλους, οι οποίοι επέβαλαν την πειθαρχία.

Οι κάθειρκτοι τρέφονται και ενδύονται από την Κυβέρνηση, καταργήθηκε δε η πρώην συνήθεια του να εργάζονται αυτοί με μισθό έξω από τη φυλακή από ιδιώτες και να περιφέρονται στην πόλη φέροντας βαριές αλυσίδες".